

T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
CEZA BÖLÜMÜ

ESAS NO : 1984/116
KARAR NO : 1984/465

ÖZET : Sıkıyönetim askerî mahkemele-
rinin görevine girmekle beraber,sıkı-
yönetim komutanınının 1402 Sayılı Yasa-
nın 13/son maddesi uyarınca adli yar-
ga yerinde bakılmasına gerek gördüğü
davaların,bu yargı yerince çözümlen-
mesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : K.H.
Sanık : Nihat Ağaoğlu

O L A Y : 14 Ekim 1979 tarihinde yapılacak seçimler nedeniyle 29.7.1979
günü seçmen kütüklerinin sayımı için sokağa çıkma yasağı olduğu bildirildiği halde,sanı-
ğın bu yasağı ihlâl ettiği,kolluk kuvvetlerince yakalandığı ve yakalanan diğer kişilerle
birlikte getirildikleri hükümet konağının alt katında bekletildikleri sırada "biz bu dev-
letin kanunlarını tanımıyoruz,er geç bu devleti yıkacağız ve sizin tahakkümünüze son ve-
receğiz" diye görevlilere bağırdığı,amacınının milli duyguları yok etmek veya zayıflatmak
suretiyle bölücülük propogandası yaparak fikirlerini yaymak ve taraftar kazanmak olduğu-
nun belirlendiği iddiası ile Elazığ Sıkıyönetim Komutanlığı Askerî Savcılığa'nca eylemi-
ne uyan TCY.nın 142/3.maddesi uyarınca cezalandırılması istemiyle hakkında kamu davası
açılmıştır.

Elazığ Sıkıyönetim Komutanlığı Askerî Mahkemesi:18.7.1980 günü,1980/245-122
sayı ile;atılı suçun sıkıyönetim ilânına neden olabilecek yaygın şiddet eylemlerinden
olmadığı,görülmekte olan davalarla bağlantısınının bulunmadığı gerekçesiyle görevsizlik
kararı vermiştir.

Genç Asliye Ceza Mahkemesi:22.6.1981 günü,Esas 1980/65,Karar 1981/45 sayı
ile;sanığın eyleminin TCY.nın 159/1.maddesine girdiği gerekçesiyle mahkemenin görevsizli-
ğine karar vererek dosyayı Bingöl Ağır Ceza Mahkemesine göndermiştir.

Bingöl Ağır Ceza Mahkemesi:26.4.1984 günü,Esas 1982/17,Karar 1984/31 sayı
ile;sanığa atılı suçun siyasal ve ideolojik görüş ayrılığı nedeniyle işlendiği,sıkıyöne-
tim ilânına neden olan suçlardan olduğu,Elazığ Sıkıyönetim Komutanlığınının 1.8.1979 tarih-
li yazısı ile sıkıyönetim askerî savcılığına davaya bakılması konusunda emir verildiği,

.../...

sıkıyönetim komutanının göstereceği mahkemenin bu davaya bakma zorunluluğu olup, bunun emirzve hüküm olduğu, bu nedenle davaya askerî mahkemenin bakarak neticelendirmesi gerektiği gerekçesi ile görevsizlik kararı vermiştir.

Böylece, her iki mahkemenin kesinleşen görevsizlik kararları arasında 2247 Sayılı Yasa'nın 14.maddesinde belirlenen olumsuz görev uyumsuzluğu doğmuş, dosya Bingöl C.Savcılığı'nın 28.5.1984 günlü, 615 sayılı müzekkeresi ekinde Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığı'na gönderilmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE : Türk Ulusu adına yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü; Servet Tüzün'ün Başkanlığı'nda, Y.İsmet Ayer, A.Mazhar Akman, Mustafa Aksoy, Necati Karakış, Ergun Argon ve Yavuz T.Özgen'in katılmaları ile yaptığı, 26.11.1984 günlü toplantıda, geçici raportör Hâkim Tulez Barutoğlu'nun raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; toplantıya, Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Durmuş Ganioglu ile Askerî Yargıtay Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Ferhat Ferhanoglu'nun Adli Yargı yerinin görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görüldüğü düşünülüp:

Suç Bingöl ilini de kapsamına alarak 13 ilde 26.12.1978 günü ilân edilen sıkıyönetimden sonra, 29.7.1979'da Bingöl'ün Genç ilçesinde işlenmiştir.

Suçun sıkıyönetim ilânından sonra işlenmesi halinde, 1402 Sayılı Yasa'nın 15.maddesinin gözönünde tutulması gerekir. Anılan maddenin uygulanmasının koşulları ise suçun sıkıyönetim ilân ve faaliyetlerine ilişkin bulunması ve söz konusu maddenin çeşitli bentlerinde sayılan suçlar arasında yer almasıdır.

Sanığa atılı suçun devletin varlığına yönelik olarak işlenmesi bakımından MGK.nin 7 numaralı kararının 4.maddesi kapsamına girdiği ve bu yönü ile sıkıyönetim ilânına ve faaliyetlerine ilişkin bulunduğu açıktır. Bu nedenle de sıkıyönetim askerî mahkemelerinin görevine girdiği kuşkusuzdur.

Ancak dosyada bulunan Elazığ 8.Kolordu ve Sıkıyönetim Komutanlığının, Bingöl Ağır Ceza Mahkemesi'nin 27.10.1983 günlü mütalaa isteyen yazısına cevap teşkil eden 8 Kasım 1983 günlü Ad.Müş.1983/1313 sayılı yazısından; ağır cezadaki davanın sıkıyönetim askerî mahkemelerinde bakılmasına lüzum görülmediği, yargılamanın Bingöl Ağır Ceza Mahkemesince yürütülmesi gerektiği yolunda sıkıyönetim komutanının takdir yetkisini kullandığı görülmektedir.

1402 Sayılı Yasa'nın 15.maddesinin son fıkrasında yer alan ve sıkıyönetim komutanına sıkıyönetim askerî mahkemesinde bakılmasına lüzum görmediği suç dosyalarını

.../...

adli yargı yerlerine gönderme konusunda tanınan yetki amir hükmü niteliğinde olup, adli yargı yerlerinin görevsizlik kararı veremeyecekleri yasa buyruğu olduğuna göre, davanın adli yargı yerinde görülmesi ve bu nedenle Bingöl Ağır Ceza Mahkemesi'nin 26.4.1984 günlü, 1982/17 Esas, 1984/31 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına karar verilmelidir.

SONUÇ : Anlaşmazlığın, niteliğine göre Adli Yargı yerinde çözülmesi gerektiğine, bu nedenle Bingöl Ağır Ceza Mahkemesi'nin 26.4.1984 günlü, Esas 1982/17, Karar 1984/31 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına, 26.11.1984 gününde kesin olarak oybirliğiyle karar verildi.

Başkan

Servet Tüzün

Üye

Y. İsmet Ayer

Üye

A. Nazhar Akman

Üye

Mustafa Aksoy

Üye

Necati Karakış

Üye

Ergun Argon

Üye

Yavuz T. Özgenç

D/E

En kararın 11.11.1984 gazete'de yayını yapıldığına dair kararın 11.11.1984